

Наталя СНАРСЬКА

ПРО ЛЕОНІДА ВЛАДИЧА

Мені в житті поталанило: ще в далекому моєму дошкільному дитинстві я познайомилася з Леонідом Володимировичем Владичем, чудовою людиною й мистецтвознавцем, що залишив у моєму житті дуже світлий слід.

Мама, що давно товаришувала з ним, пошепки розповідала мені, як знущалися з нього в людожерські часи боротьби з космополітизмом — у центральній партійній газеті вийшла тоді жахлива стаття «Влазич», що стала першим сигналом до цькування Владича в друкованих виданнях і не тільки... Однак, він витримав. Не зламався. Не зачерствів душею. Але свій перший інфаркт одержав, здається, саме тоді.

Був він дуже чадолюбним, хоча своїх дітей у нього не було. До знайомих і незнайомих дітей він ставився з великою ніжністю. Ми, малеча, у Седневі табуном ходили за ним, слухаючи його найзахоплюючі розповіді, частенько докучаючи йому й заважаючи улюбленому заняттю — риболовлі. Але він ніколи не дратувався, незмінно був доброзичливим, веселим і шалено цікавим нам. Так само ставився він і до своїх студентів, до тих, хто писав у нього курсові й дипломні роботи. Він був одним з улюблених наших викладачів. Матеріалів з його предмета тоді було замало. Тому він часто приймав студентів у себе вдома на Червоноармійській, пригощав, щедро ділився літературою й журналами, багато розповідав.

Професіоналом Леонід Володимирович був блискучим: артистизм, переконливість і найглибше знання матеріалу, ґрунтоване на особистому мистецтвознавчому досвіді й практиці, лежали в основі його лекцій з історії українського мистецтва. Пам'ятаю його блискучу лекцію про Марію Примаченко. Термін «волове око» запам'ятався мені саме з його розповіді про її колір. Ми, студенти, слухали його, відкривши роти, не встигаючи записувати. На відміну від інших викладачів, з ним можна було сперечатися й не погоджуватися, що ми частенько й робили, провокуючи його на спогади про його мистецтвознавчу

В. Костур
1973

Дружні шаржи на Л. Владича:

А. Пономаренко (1967, кулькова ручка),
В. Костур (1973, олівець, виконано на лекції),
А. Широков (фломастер).

На світлині зліва направо: Н. Снарська,
Л. В. Владич, мистецтвознавець В. Морозова
(Дніпропетровськ). Седнів, 1975.

Всі матеріали з приватної збірки Н. Снарської

діяльність ще в довоєнні часи. Він із захопленням розповідав нам про геніальних А. Петрицького і В. Кричевського, і навіть про те, як були по-варварськи знищені в 1930-ті роботи художників-бойчукістів. А говорити про це було не завжди безпечно: недоброзичливців і заздрісників у Леоніда Володимировича вистачало й у цей час також...

Студенти його поважали й любили. На заліках і іспитах він не завдавав шкоди, його не боялися, він давав виговоритися, не перебивав, частенько й сам допомагав тим, хто розгубилися.

У досить великому фотоархіві моєї мами, яка по лінії Союзу художників збирала відомості про художників і мистецтвознавців — ветеранів Великої Вітчизняної, не знайшлося, на жаль, жодної фотографії, де був би зафіксований Леонід Володимирович при всіх своїх військових нагородах.

Про героїчне своє військове минуле він, на відміну від багатьох інших, згадувати не любив. Пам'ятаю, я дуже здивувалася, побачивши вже в Інституті на стенді учасників війни його фото: виявляється, Іоанн-Вольф Пінхасович Ройзенберг — наш такий сугубо цивільний дядько Льоня — був під час війни шифрувальником...

Зате шаржів на Леоніда Володимировича збереглося в мами й у мене предосить. Це й малюнки, зроблені його колегами в Седневі, коли на знамениті «Говдинські осіні» з'їжджалися мистецтвознавці з усього Радянського Союзу, і шаржі його студентів, намальовані прямо на лекціях Владича в Інституті. Зауважу до речі, що почуття гумору він мав теж неабияке, а його крилате висловлювання «Краще вмерти від застуди, ніж від задухи» стало девізом моєї студентської компанії.

...Повернувшись узимку з Байкового після похорону Леоніда Володимировича, ми, його учні, уперше в житті відчували себе сиротами...